

- формувати позитивний ідейно-моральний клімат в організації, коли надмірне загострення питання, «перетягування каната» наштовхуватимуться на осуд як спробу дестабілізації та введення в оману;
- з одного боку, запобігати продукуванню й поширенню недостовірної, відверто перекрученої, брехливої й провокаційної інформації (схильність до маніпулювання як засобу суперництва), а з іншого – штучно не обмежувати й не препарувати інформацію;
- цілеспрямовано прагнути до створення позитивної колективної думки щодо іміджу управлінців.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Александров О.В. Довіра як економічний актив бізнесу Private Banking [Електронний ресурс] / О.В. Александров // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2013. № 3. С. 135–140. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU\\_2013\\_3\\_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_3_29)
2. Алімпієв Є. Інституційна довіра як чинник ефективності фінансовомонетарної трансмісії в післякризовій економіці [Електронний ресурс] / Є. Алімпієв // Галицький економічний вісник. 2012. № 4. С. 96–103. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev\\_2012\\_4\\_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2012_4_16)
3. Артёмова Т.І. Економіка довіри як прообраз інституційної архітектури [Електронний ресурс] / Т.І. Артёмова // Економічна теорія. 2010. №3. С.60–68. Режим доступу: [http://etet.org.ua/?page\\_id=189&mode=view&lang=uk&year=2010&issueno=3](http://etet.org.ua/?page_id=189&mode=view&lang=uk&year=2010&issueno=3)
4. Великий В.М. Соціальна педагогіка. Харків: «Харків юридичний», 2009. 340 с.
5. Головаха Є. Почніть з себе [Електронний ресурс] / Є. Головаха. Режим доступу: <http://www.alter-idea.org.ua/yevgen-golovaha-pochnit-z-sebe/>
6. Кому більше довіряють українці: владі, громадськості, ЗМІ? [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/komu-bilshe-dovirjayut-ukrainci\\_vladi\\_-gromadskosti\\_-zmi\\_.htm](http://www.dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/komu-bilshe-dovirjayut-ukrainci_vladi_-gromadskosti_-zmi_.htm);
7. Якою мірою Ви довіряєте політичним партіям? [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll\\_id=1086](http://www.razumkov.org.ua/ukr/poll.php?poll_id=1086)

### ВЗАЄМОДІЯ ДСНС З НАСЕЛЕННЯМ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

*Володимир ВОЙНИКОВ, ННІ цивільного захисту, ЦЗк-24-1  
НК – Людмила ГОНТАРЕНКО, кандидат психологічних наук, доцент  
Національний університет цивільного захисту України*

Взаємодія Державної служби України з надзвичайних ситуацій із цивільним населенням сьогодні розглядається не просто як функціональний обов'язок державного органу, а як фундаментальний елемент національної стійкості. У сучасному безпековому ландшафті, де природні та техногенні катастрофи доповнюються викликами воєнного стану, роль ДСНС трансформувалася з суто рятувальної структури у стратегічного комунікатора та освітнього лідера. Ця взаємодія базується на комплексному поєднанні правових норм, високих технологій, психологічної підтримки та громадської ініціативи, що в сукупності створює дієвий механізм захисту людського життя.

В основі взаємодії лежить багаторівнева система швидкого інформування, яка останнім часом зазнала важливих змін завдяки цифровим технологіям. Впровадження

Cell Broadcast стало проривом, що дало змогу рятувальникам швидко передавати важливі дані мільйонам людей, навіть коли мобільні мережі перевантажені. На відміну від звичайних способів, ця система дає змогу точно визначити, кому саме надсилати повідомлення, передаючи чіткі інструкції жителям певних районів, які перебувають у небезпеці, чи то через артилерійський обстріл, хімічне забруднення, чи то через стихійне лихо. Такий метод зменшує час на обмірковування дій і значно знижує паніку, оскільки люди отримують порядок дій безпосередньо з офіційного джерела. Крім того, ДСНС підтримує порядок в інформаційному просторі через велику кількість офіційних чат-ботів, мобільних програм і перевірених каналів у месенджерах, які захищають від поширення неправдивої інформації.

Окрім швидкого реагування на надзвичайні ситуації, значну увагу приділяють запобіганню лихам. Це роблять, щоб в Україні покращити обізнаність населення з питань безпеки. Через те, що велика частина української території забруднена мінами, навчання людей правилам безпечної поведінки з вибухонебезпечними предметами є дуже важливим завданням. Для цього рятувальники використовують сучасні способи навчання. Створюються Класи безпеки та пересувні навчальні центри разом з міжнародними організаціями. У цих центрах діти та дорослі можуть легко вивчити, як поводитися з вибухонебезпечними об'єктами, використовуючи макети, VR-технології та ігри. Завдяки участі відомих персонажів, таких як пес Патрон, ДСНС вдало спілкується з дітьми, пояснюючи їм важливі правила захисту у простій та зрозумілій формі.

Важливою частиною співпраці є організація евакуації та робота об'єктів цивільного захисту. Під час великих криз ДСНС координує зусилля влади, волонтерів та населення. Пункти Незламності – це приклад соціальної взаємодії, де рятувальники дають тепло, зв'язок, електрику, стабільність та підтримку під час відключень світла. Там вони консультують, пояснюють правила пожежної безпеки при користуванні альтернативними джерелами живлення, надають першу медичну допомогу. Це змінює роль служби з контролюючої на структуру, що орієнтована на потреби людей, котрі їй довіряють.

Варто відзначити важливість психологічної підтримки. У ДСНС психологи залучені до всіх етапів рятувальних робіт, надаючи допомогу постраждалим на місці події. Вони не тільки надають першу психологічну підтримку тим, хто переживає гострий стрес, а й навчають людей методам самопомоги. Через засоби масової інформації служба поширює техніки емоційної стабілізації, що дуже важливо для збереження психічного здоров'я населення під час тривалого конфлікту, дозволяючи людям зберігати здатність приймати обдумані рішення в критичних ситуаціях, що спрощує роботу рятувальників і покращує результативність ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Отже, співпраця ДСНС з українцями переросла у важливе партнерство. Вона спирається на відкритість, сучасні технології та розуміння потреб людей. Застосування нових систем інформування, великі освітні програми, психологічна допомога та підтримка волонтерів дають змогу службі не тільки добре справлятися з наслідками лих, а й запобігати їм, створюючи обізнане та сильне суспільство. Цей досвід є особливим у світі цивільного захисту. Він показує, що найдієвіший спосіб убезпечити себе – це не тільки техніка, а насамперед обізнані, навчені та об'єднані люди, які тісно працюють разом із професійними рятувальниками.

## **ЛІТЕРАТУРА**

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 ф 2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 верес. 2017 р. № 733. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту

3. Застосунок «MineFree» (Безпека та мінна просвіта): офіційний ресурс ДСНС України. URL: <https://minefree.info>

4. Проект «Класи безпеки»: методичні рекомендації щодо організації освітнього простору / Міністерство освіти і науки України, ДСНС України. Київ, 2023. 42 с.

5. Психологічна допомога в екстремальних ситуаціях: посібник для рятувальників та цивільного населення / за заг. ред. фахівців Психологічної служби ДСНС. Київ, 2024. 128 с.

6. Довідник «У разі надзвичайної ситуації або війни» / Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. URL: <https://dovidka.info>

## **DAS PROBLEM DER VERANTWORTUNG IN DER PHILOSOPHISCHEN TRADITION**

*Jana GONTSCHAROWA, Studentin der elften Gruppe  
Friedrich-Fischer FOS, Schweinfurt, Deutschland*

Das Problem der Verantwortung in seiner Vielschichtigkeit – der Verantwortung des Bürgers gegenüber dem Staat, der Verantwortung des Staates gegenüber dem Bürger sowie der persönlichen Verantwortung des Menschen für seine eigenen Handlungen – stand seit der Antike im Mittelpunkt der Aufmerksamkeit bedeutender Philosophen. Diese Problematik wurde in verschiedenen philosophischen Traditionen analysiert und entwickelte sich im Laufe der Geschichte zu einer der zentralen Kategorien der Ethik, der politischen Philosophie und der Sozialphilosophie.

Bereits in den Werken von Platon, insbesondere in seinen Dialogen „Der Staat“, „Die Gesetze“ und „Die Politik“, wird die Verantwortung als ein moralischer Pflichtbegriff verstanden. Platon betrachtete Verantwortung als eine innere moralische Verpflichtung des Menschen gegenüber dem Staat und der Gemeinschaft [1]. Nach seiner Auffassung entsteht diese Verpflichtung nicht allein durch äußeren Zwang, sondern vor allem durch ethische Erziehung und philosophische Reflexion. Die Verantwortung ist daher ein Zustand, der mit den inneren Überzeugungen eines Menschen, seinen moralischen Eigenschaften und seiner geistigen Entwicklung übereinstimmt.

Platon interpretierte diese Eigenschaften als Ausdruck einer dem Menschen innewohnenden Tugendhaftigkeit. Diese Tugend, so glaubte er, sei jedem Bürger von Natur aus gegeben und gehe auf eine ursprüngliche, vorweltliche Ordnung zurück. In dieser Perspektive wird Verantwortung nicht nur als soziale Pflicht verstanden, sondern auch als Ausdruck einer moralischen Harmonie zwischen Individuum und Staat [1].

Die Verantwortung vor dem Gesetz steht bei Platon in enger Verbindung mit der Verantwortung gegenüber dem Staat. Gleichzeitig ist auch der Staat verpflichtet, für das Wohl seiner Bürger zu sorgen. In diesem Sinne sah Platon die Grundlage der sozialen Verantwortung als ein gegenseitiges Verhältnis zwischen Individuum und politischer Gemeinschaft. In diesem Zusammenhang formulierte er den Gedanken, dass der Mensch dem Staat gegenüber verantwortlich ist, während der Staat wiederum eine Verantwortung gegenüber seinen Bürgern trägt. Der Staat wird dabei als eine Art kosmische Ordnung betrachtet, in der die höchste Tugend – die Gerechtigkeit – herrscht. Diese Gerechtigkeit kann nur dann bestehen, wenn in den Bürgern ein ausgeprägtes Verantwortungsbewusstsein durch Erziehung und moralische Bildung entwickelt wird.